

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 15.3.2024.
COM(2024) 139 final

2024/0073 (COD)

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni uredaba (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete, shema za klimu, okoliš i dobrobit životinja, izmjena strateških planova u okviru ZPP-a, preispitivanja strateških planova u okviru ZPP-a i izuzeća od kontrola i kazni

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

• Razlozi i ciljevi prijedloga

Strateškim planovima u okviru zajedničke poljoprivredne politike (ZPP) Europska unija nastoji poticati stvaranje pametnog, konkurentnog, otpornog i diversificiranog poljoprivrednog sektora koji jamči dugoročnu sigurnost opskrbe hranom. Tim planovima istodobno se nastoji poduprijeti i poboljšati zaštita okoliša, uključujući bioraznolikost, i djelovanje u području klime te doprinijeti postizanju okolišnih i klimatskih ciljeva Unije, uključujući obveze na temelju Pariškog sporazuma, kao i ojačati socioekonomsku strukturu ruralnih područja.

Države članice izradile su 28 strateških planova u okviru ZPP-a, koje je Komisija odobrila i koji su se prvi put primijenili 2023. omogućivši pružanje izravne potpore dohotku za poljoprivrednike, potpore za okolišne programe i potpore za npr. ulaganja, određene poljoprivredne sektore, ruralni razvoj te znanje i inovacije. Strateškim planovima omogućuje se znatno povećanje supsidijarnosti u upravljanju ZPP-om i usmjerenost na uspješnost. Rashodi moraju doprinijeti ostvarivanju 10 specifičnih gospodarskih, okolišnih i socijalnih ciljeva ZPP-a, koji se mjere nizom zajedničkih pokazatelja.

U kombinaciji s regulatornim inicijativama, ulaganjima u istraživanje i drugim mjerama za postizanje Unijinih okolišnih ciljeva i klimatskih ciljeva za 2050., ti strateški planovi doprinose Komisijinim ambicioznim ciljevima iz zelenog plana. S obzirom na to, Uredbom o strateškim planovima u okviru ZPP-a (Uredba (EU) 2021/2115) uvedeni su viši osnovni uvjeti za potporu poljoprivrednim gospodarstvima, a u okviru 28 strateških planova zajednički se dodjeljuju znatno veći iznosi potpore poljoprivrednicima za okolišne i klimatske ciljeve u odnosu na prethodni ZPP.

Novi pristup općenito dobro funkcionira. Međutim, iz prve godine provedbe strateškog plana u okviru ZPP-a jasno je vidljivo da su potrebne prilagodbe kako bi se osigurala djelotvorna provedba planova i smanjila birokracija. Nadalje, provedbu planova ne bi trebalo promatrati odvojeno od rasprava o drugim zakonodavnim prijedlozima u okviru zelenog plana koji će utjecati ili bi mogli utjecati izravno na poljoprivrednike i na zahtjeve iz strateških planova. Osim toga, Uredba o strateškim planovima u okviru ZPP-a dogovorena je prije početka velikog agresivnog rata Rusije u Ukrajini, koji i dalje znatno utječe na tržišta (i marže poljoprivrednika), kao i na kontekst europske poljoprivredne politike.

Premda su razlozi za raširene prosvjede poljoprivrednika u državama članicama Unije složeni i raznoliki, prethodno navedeni razlozi važan su dio konteksta.

Europsko vijeće 1. veljače 2024. raspravljalo je o poteškoćama u poljoprivrednom sektoru, među ostalim o pitanjima na koja su poljoprivrednici upozorili tijekom prosvjeda. Naglašavajući ključnu ulogu ZPP-a, pozvalo je Vijeće i Komisiju da prema potrebi nastave s radom. Za to je potreban duh suradnje među Europskom komisijom, drugim institucijama EU-a, državama članicama i poljoprivrednicima. Predsjednica Komisije von der Leyen obvezala se da će pokrenuti detaljnu analizu administrativnog opterećenja poljoprivrednika kako bi se utvrdila područja u kojima su potrebna poboljšanja. Među ostalim, Komisija je 22. veljače 2024., na temelju informacija koje je predsjedništvo Vijeća prikupilo od država članica i informacija koje je dobila od organizacija poljoprivrednika EU-a i Europskog

parlamenta, predstavila neslužbeni dokument o mogućim mjerama pojednostavnjenja kao doprinos za rasprave Vijeća.

Vijeće za poljoprivredu i ribarstvo 26. veljače 2024. potvrdilo je političku volju da učinkovito odgovori na probleme poljoprivrednika te je, kao prvi korak, podržalo niz mjera uključenih u navedeni neslužbeni dokument Komisije kao prioritet za kratkoročni odgovor na trenutačnu krizu. Ustrajalo je i na tome da je potrebno provesti reviziju temeljnih akata zajedničke poljoprivredne politike, koja bi trebala započeti što prije. Komisija je pažljivo saslušala stajališta iznesena na sastanku Odbora za poljoprivredu i ruralni razvoj Europskog parlamenta održanom 26. veljače tijekom razmjene mišljenja o predloženom paketu pojednostavnjenja za poljoprivrednike i nacionalne uprave.

Cilj prijedloga

Ovim prijedlozima Komisija nastoji unijeti dobro usmjerene prilagodbe u uredbe o strateškim planovima u okviru ZPP-a kako bi se uklonile određene poteškoće u provedbi. Takvim ciljanim pristupom Komisija daje vrlo relevantan odgovor na utvrđene probleme i postavljena pitanja te pritom nastoji zadržati i obraniti opći smjer postojećeg ZPP-a i njegovu ulogu u podupiranju prelaska europske poljoprivrede na održivu poljoprivredu. Komisija smatra da će te ciljne izmjene omogućiti brzo donošenje u Europskom parlamentu i Vijeću.

Prilagodbe su usmjerene na promjene koje poljoprivrednicima donose smanjenje administrativnog opterećenja, na fleksibilnost koja nacionalnim upravama omogućuje da prilagode provedbu kako bi se uzeo u obzir položaj poljoprivrednika, na promjenu ravnoteže između zahtjeva u pogledu uvjetovanosti i dobrovoljnih shema kojima se potiču zelene prakse te na umirivanje korisnika u pogledu stabilnosti politike tijekom trajanja strateških planova. Primjerice, prilagodbe koje se odnose na uvjetovanost državama članicama omogućit će veću fleksibilnost u utvrđivanju GAEC standarda na nacionalnoj razini, čime će se umanjiti opterećenje poljoprivrednika, npr. pružit će se veći broj mogućnosti za ispunjavanje zahtjeva ili dopustiti određena dobro usmjerena izuzeća ili odstupanja, posebno u slučaju nepovoljnih vremenskih uvjeta. Administrativno opterećenje manjih poljoprivrednika (do 10 hektara poljoprivredne površine, tj. 65 % poljoprivrednika) smanjit će se njihovim izuzimanjem od kontrolnih posjeta za provjeru ispunjavanja uvjeta. Istodobno, izuzimanjem manjih poljoprivrednika od primjene kazni pojednostavnit će se i administrativni posao država članica jer nacionalna tijela neće trebati izračunavati kazne koje mogu biti obuhvaćene primjenjivim pragom *de minimis*.

Prijedlogom o povećanju broja izmjena strateških planova u okviru ZPP-a državama članicama trebalo bi se omogućiti da prilagode svoje strateške planove u okviru ZPP-a kada je to potrebno kako bi se uzeli u obzir promjenjivi uvjeti za poljoprivrednike. Na taj način zahtjevi koji više nisu opravdani ne bi ostali na snazi isključivo iz administrativnih razloga, pa bi sustav postao jednostavniji.

Države članice odgovorne su za to da se odredbe o pojednostavnjenju u potpunosti iskoriste kako bi se smanjilo administrativno opterećenje poljoprivrednika.

• Dosljednost s postojećim odredbama politike u tom području

Predložene izmjene u skladu su s općom filozofijom temeljnih akata ZPP-a koji su trenutačno na snazi (Uredba o strateškim planovima u okviru ZPP-a i Uredba o financiranju i nadzoru ZPP-a te upravljanju njime). Stoga je prijedlog u skladu s postojećim odredbama politike.

- **Dosljednost u odnosu na druge politike Unije**

Zakonodavnim prijedlogom prilagođava se ograničen broj odredaba iz trenutačno važećih uredba o ZPP-u, koje su se smatrale usklađenima s drugim politikama Unije. Prijedlog je stoga dosljedan s drugim politikama Unije.

2. PRAVNA OSNOVA, SUPSIDIJARNOST I PROPORCIONALNOST

- **Pravna osnova**

Članak 43. stavak 2. UFEU-a jer se Uredbom izmjenjuju uredbe (EU) 2021/2115 i 2021/2116, koje se uglavnom temelje na toj pravnoj osnovi.

- **Supsidijarnost (za neisključivu nadležnost)**

Ugovorom o funkcioniranju Europske unije predviđena je podijeljena nadležnost za poljoprivredu između Unije i država članica. Unija izvršava svoju nadležnost donošenjem raznih zakonodavnih akata i time određuje i provodi ZPP EU-a kako je predviđeno u člancima od 38. do 44. UFEU-a. Uredbe (EU) 2021/2115 i 2021/2116 dio su zakonodavnog okvira ZPP-a EU-a. Da bi se ublažile određene poteškoće, omogućilo pojednostavnjenje i smanjilo opterećenje poljoprivrednika, te uredbe treba izmijeniti, što se može učiniti samo na razini EU-a.

- **Proporcionalnost**

Prijedlogom se postojeće uredbe izmjenjuju samo u onoj mjeri u kojoj je to izričito potrebno za postizanje prethodno navedenih ciljeva.

- **Odabir instrumenta**

S obzirom na to da su izvorni zakonodavni akti uredbe Europskog parlamenta i Vijeća, izmjene se također moraju donijeti u obliku uredbe Europskog parlamenta i Vijeća u okviru redovnog zakonodavnog postupka.

3. REZULTATI EX POST EVALUACIJA, SAVJETOVANJA S DIONICIMA I PROCJENA UČINKA

- **Ex post evaluacije/provjere primjerenosti postojećeg zakonodavstva**

Nije primjenjivo.

- **Savjetovanja s dionicima**

S obzirom na raširene poljoprivredne prosvjede te radi analize administrativnog opterećenja poljoprivrednika i utvrđivanja područja u kojima su potrebna poboljšanja, Komisija je od četiri glavne poljoprivredne organizacije na razini EU-a pismeno zatražila da predlože mjere na razini EU-a (ZPP i drugo zakonodavstvo EU-a) kojima se može smanjiti administrativno opterećenje poljoprivrednika. Belgijsko predsjedništvo Vijeća slično je pismo uputilo ministrima poljoprivrede zatraživši od njih da utvrde načine na koje se na razini EU-a može smanjiti administrativno opterećenje poljoprivrednika. Osim toga, Odbor Europskog parlamenta za poljoprivredu i ruralni razvoj poslao je pismo u kojem navodi šest područja u kojima su prema njegovu mišljenju potrebne konkretne i hitne mjere. Zbog hitne prirode ovog prijedloga nije bilo moguće provesti uobičajeni postupak savjetovanja.

Iz tog *ad hoc* postupka savjetovanja koji je trajao tjedan dana proizašao je velik broj prijedloga. Uprave svih država članica u svojim su odgovorima navele prijedloge sa širokim

područjem primjene i dok se neki odnose na izazove u praktičnoj provedbi i kratkoročno su izvedivi, mnogi su dalekosežni i nadilaze smanjenje administrativnog opterećenja, pojednostavnjenje provedbe ili stvaranje stabilnosti politika za poljoprivrednike. Savjetovanje s poljoprivrednim organizacijama rezultiralo je pozivima na hitno djelovanje kako bi se pojednostavnilo administrativno opterećenje poljoprivrednika, ali je u okviru njega naglašena i potreba za stabilnim i dosljednim okvirom politike te su predložene daljnje dugoročne reforme. Isto tako, Odbor Europskog parlamenta za poljoprivredu i ruralni razvoj utvrdio je nekoliko važnih prioriteta područja rada.

Komisija je zaprimljene prijedloge razvrstala u pet širokih područja:

1. Prvi skup prijedloga obuhvaća upravljanje strateškim planovima u okviru ZPP-a i odnosi se na postupke izmjene strateških planova (uključujući broj dopuštenih izmjena), praćenje i pregled uspješnosti (uključujući godišnje izvješće o uspješnosti) i određene elemente integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (pojednostavnjenje metodologije za procjenu kvalitete sustava za nadzor površina (AMS) i upotrebu fotografija s lokacijskim označivanjem i geoprostornih aplikacija) te sustave kontrola i kazni (uključujući racionalizaciju kontrola na pojedinom poljoprivrednom gospodarstvu).

Komisija je na taj skup prijedloga odgovorila brojnim nezakonodavnim mjerama, a u ovaj prijedlog uključila je nekoliko ciljanih i ograničenih inicijativa, posebno kako bi se olakšale češće izmjene strateških planova u okviru ZPP-a i ukinule kontrole uvjetovanosti za mala poljoprivredna gospodarstva.

2. Drugi skup prijedloga odnosi se na mjere iz strateškog plana u okviru ZPP-a koje su u korist okoliša i klime. Mnogi prijedlozi odnose se na (drastične) promjene zahtjeva i kontrola u pogledu uvjetovanosti, ali uključeni su i drugi prijedlozi, primjerice o pravilima koja se primjenjuju na mala poljoprivredna gospodarstva ili financijskom upravljanju okolišnim intervencijama.

Komisija je već donijela privremeno i djelomično odstupanje od prvog zahtjeva GAEC standarda 8 za 2024. i izmjenu Delegirane uredbe (EU) 2022/126 s prilagodbama za GAEC standard 1. Osim toga, ovaj prijedlog sadržava nekoliko ciljanih izmjena uvjetovanosti kojima se nastoje ukloniti poteškoće u provedbi. Komisija nastoji primijeniti tako precizan pristup kako bi mogla zadržati opće ciljeve politike iz Uredbe o strateškim planovima u okviru ZPP-a navedene u odlukama suzakonodavaca iz 2021.

3. Treća skupina prijedloga odnosi se na druge odredbe ZPP-a koje nisu povezane s okolišem i klimom, kao što su proširenje proizvodno vezane potpore, odgoda ili ukidanje primjene socijalne uvjetovanosti ili promjene u shemama sektorske potpore, mjerama promidžbe i ekološkom uzgoju. U drugim prijedlozima poziva se na temeljitije preispitivanje poljoprivredne politike EU-a.

Mnogi od tih prijedloga izlaze iz okvira pojednostavnjenja i bolje provedbe strateških planova u okviru ZPP-a. Nadalje, Komisija stoji iza glavnih usmjerenja Uredbe o strateškim planovima u okviru ZPP-a, kao što je socijalna uvjetovanost. Osim toga, nekoliko prijedloga već se može provesti u okviru većeg manevarskog prostora koje države članice imaju na temelju novog modela ostvarivanja ciljeva ZPP-a.

4. Četvrta skupina prijedloga odnosi se na pitanja povezana s dohotkom poljoprivrednih gospodarstava, a posebno na upravljanje rizicima i krizama, te uključuje prijedloge da se više sredstava ZPP-a dodijeli upravljanju krizama, da se revidiraju odredbe ZPP-a o potpori instrumentima za upravljanje rizicima i poduzmu mjere za poboljšanje položaja poljoprivrednika u prehrambenom lancu.

Premda bi se o promjenama financijskih aspekata ZPP-a trebalo raspravljati u kontekstu pripreme sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira, Komisija dijeli zabrinutost u pogledu dohotka poljoprivrednih gospodarstava i u zasebnom području rada planira donijeti mjere za poboljšanje položaja poljoprivrednika u prehrambenom lancu.

5. Peti i završni skup prijedloga odnosi se na propise izvan ZPP-a, kao što su propisi o deforestaciji, praćenju šuma, sanitarnim pravilima ili obnovljivoj energiji.

Komisija razmatra niz preciznih izmjena u aktima izvan ZPP-a i radi na donošenju nezakonodavnih mjera s ciljem pojednostavnjenja ili pojašnjenja određenih pravila, dok se druge izmjene politike moraju dogovoriti u pregovorima u okviru zakonodavnih postupaka koji su u tijeku.

- **Prikupljanje i primjena stručnog znanja**

Nije primjenjivo (nije korišteno vanjsko stručno znanje).

- **Procjena učinka**

S obzirom na političku hitnost podnošenja ovog prijedloga kojim se nastoji odgovoriti na kriznu situaciju u poljoprivredi EU-a, procjena učinka nije provedena, kako je predviđeno u okviru instrumenta br. 1 Komisijinih smjernica za bolju regulativu kojim se utvrđuje važnost njihove fleksibilne i razmjerne primjene. Ovaj prijedlog odnosi se na niz ciljanih izmjena uredaba (EU) 2021/2115 i 2021/2116. Mnogi opsežniji prijedlozi za rješavanje pitanja povezanih s administrativnim opterećenjem i stabilnom i učinkovitom provedbom ZPP-a, kako su izneseni tijekom *ad hoc* postupka savjetovanja, nisu uzeti u obzir. Komisija smatra da je stabilnost politike važna i zadržava stajalište da ZPP „ima važnu ulogu u podupiranju poljoprivrede EU-a pri prelasku na model održive poljoprivrede, kao i podupiranju dohotka poljoprivrednika i sigurnosti opskrbe hranom.” To stajalište temelji se na opsežnoj vanjskoj ocjeni 28 odobrenih strateških planova u okviru ZPP-a koju je naručila Komisija i na kojoj se temeljilo njezino izvješće Europskom parlamentu i Vijeću od 23. studenog 2023.: „Sažetak strateških planova u okviru ZPP-a za razdoblje 2023. – 2027.: zajednički naponi i kolektivna ambicija”¹, u kojem se može pronaći prethodno navedeni citat. U tom izvješću Komisija je zaključila i da su „novi strateški planovi u okviru ZPP-a prikladan alat za integrirano ostvarivanje ciljeva ZPP-a jer ih države članice primjenjuju za pripremu i poduzimanje mjera za svladavanje izazova na svojim državnim područjima, pri čemu određuju prioritetne ciljeve i djelotvorno i učinkovito koriste raspoloživa sredstva”.

Međutim, iz prve godine provedbe strateških planova u okviru ZPP-a vidljivo je da postoje određeni praktični problemi u provedbi. Stoga su osim nezakonodavnih mjera potrebne određene ograničene prilagodbe pravnog okvira Unije za ZPP kako bi se osigurala djelotvorna

¹ COM(2023) 707 final, 23.11.2023.

provedba strateških planova u okviru ZPP-a, a posebno kako bi se dodatno smanjilo administrativno opterećenje povezano s njihovom provedbom.

Provedena je temeljita procjena učinka reforme ZPP-a dogovorene 2021. Ta je procjena priložena prijedlozima koje je Komisija podnijela 2018.² U toj procjeni učinka nalaze se i važne informacije za prilagodbe iz ovog prijedloga. Konkretnije, glavne razlike među opcijama za koje je procjena provedena 2018. odnosile su se na ravnotežu dobrovoljnih („ekoshema”) ili obveznih okolišnih zahtjeva („uvjetovanost”). Uredba koja je konačno donesena kombinacija je dvaju pristupa, a u procjeni učinka (str. 35.) navedeni su prednosti i nedostaci jednog i drugog. Na temelju promijenjene situacije i iskustava stečenih u prvoj godini primjene Komisija predlaže pomak ravnoteže u smjeru dobrovoljnijeg pristupa.

- **Primjerenost i pojednostavnjenje propisa**

Prijedlozima će se posebno smanjiti opterećenje za mala poljoprivredna gospodarstva, koja su mikropoduzeća. Prijedlog o izuzimanju poljoprivrednih gospodarstava manjih od 10 hektara od kontrola uvjetovanosti utječe na 65 % korisnika ZPP-a.

- **Temeljna prava**

Prijedlogom se poštuju temeljna prava i načela, posebno ona iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima.

4. UTJECAJ NA PRORAČUN

Ovaj prijedlog nema utjecaj na proračun.

5. DRUGI ELEMENTI

- **Planovi provedbe i mehanizmi praćenja, evaluacije i izvješćivanja**

Kako je utvrđeno u članku 128. Uredbe o strateškim planovima u okviru ZPP-a, okvir uspješnosti uspostavlja se u sklopu zajedničke nadležnosti država članica i Komisije. Okvirom uspješnosti omogućuje se izvješćivanje, praćenje i evaluacija uspješnosti strateškog plana u okviru ZPP-a tijekom njegove provedbe. Izmjene ovog prijedloga bile bi obuhvaćene tim okvirom.

- **Dokumenti s objašnjenjima (za direktive)**

Nije primjenjivo (pravni tekst je uredba).

- **Detaljno obrazloženje posebnih odredaba prijedloga**

Komisija predlaže nekoliko izmjena uvjetovanosti.

Uključena je opća odredba kojom se državama članicama omogućuje da dopuste privremena i ciljana odstupanja od određenih zahtjeva u pogledu uvjetovanosti zbog sve nepredvidivijih vremenskih uvjeta koji poljoprivrednike mogu omesti u njihovu ispunjavanju (primjerice poštovanje rokova u određenoj godini). Radi cjelovitosti okvira za uspješnost, praćenje i evaluaciju Komisija će razmotriti mogućnost da države članice jednom godišnje obavješćuju Komisiju o provedbi takvih privremenih odstupanja u skladu s člankom 143. Uredbe (EU) 2021/2115, a posebice stavkom 4. tog članka.

² SWD(2018) 301 final, 1.6.2018.

Države članice moći će utvrditi i posebna izuzeća od standarda 5, 6, 7 i 9 za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete (GAEC) za situacije u kojima postoji rizik da bi zahtjevi bili u suprotnosti s njihovim ciljevima, primjerice zbog posebnih agronomskih uvjeta za neke usjeve na određenim vrstama tla i pedoklimatskih uvjeta ili zbog oštećenja trajnih travnjaka koja nastanu, među ostalim, zbog grabežljivaca ili invazivnih vrsta. Kad je riječ o pojedinačnim GAEC standardima, Komisija predlaže da se iz GAEC standarda 8 ukloni obveza da se minimalni udio obradivog zemljišta namijeni neproizvodnim površinama (zemljište ostavljeno na ugaru) ili obilježjima (živice, drveće itd.), ali da se zadrži zaštita postojećih obilježja krajobraza. Umjesto toga, države članice moraju uspostaviti ekoshemu za potporu poljoprivrednicima koji dio obradivog zemljišta drže kao neproizvodnu površinu ili stvore nova obilježja krajobraza. Tako bi se zajamčila konkretna nagrada poljoprivrednicima za te neproizvodne površine i obilježja koji potiču bioraznolikost na poljoprivrednim zemljištima i općenito u ruralnim područjima.

Kad je riječ o GAEC standardu 7 u kojem se zahtijeva plodored, Komisija predlaže da se plodored zadrži, ali da se državama članicama omogući da taj zahtjev ispune i raznolikošću usjeva. Raznolikost usjeva pridonosi i očuvanju potencijala tla jer se osigurava raznolikost usjeva u određenoj godini i tako neizravno promiče rotacija usjeva iz godine u godinu. Komisija smatra da će ta fleksibilnost poljoprivrednicima pogođenima učestalom sušom ili prekomjernim padalinama omogućiti da ispune taj uvjet na način koji bolje odgovara stvarnom stanju u poljoprivredi. Komisija istodobno priznaje i naglašava agronomске koristi plodoređa. Zbog toga se u okviru ekoshema i dalje nagrađuju i trebaju nagrađivati ambiciozniji oblici plodoređa i raznolikosti usjeva (među ostalim uključivanje proteinskih usjeva u plodored) kako bi se poboljšala kvaliteta tla i otpornost biljne proizvodnje.

Primjena standarda koji se odnosi na zemljišni pokrov u osjetljivim razdobljima (GAEC standard 6) uzrokovala je priličnu administrativnu nefleksibilnost i nesigurnost za poljoprivrednike, koji često spominju „kalendarsku poljoprivredu” koja ne prepoznaje (sve veću) promjenjivost vremenskih uvjeta. U duhu fleksibilnosti strateških planova u okviru ZPP-a Komisija predlaže da se pojasni da će provedba tog standarda uvjetovanosti uglavnom biti u rukama država članica.

Predlaže se i povećanje broja zahtjeva za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a, koje država članica može podnijeti dvaput godišnje (što je dosad bilo moguće samo jedanput). To je potrebno kako bi se brže odgovorilo na promjenjive situacije s kojima se nose poljoprivrednici, među ostalim one uzrokovane nepovoljnim vremenskim prilikama.

Kako bi se smanjilo opterećenje i povećala predvidivost potpore za poljoprivrednike u okviru ZPP-a, predlaže se da se obveza država članica da procijene treba li u slučaju izmjena određenih zakonodavnih akata Unije o okolišu i klimi izmijeniti njihove strateške planove u okviru ZPP-a i da o toj procjeni u određenom roku obavijeste Komisiju ograniči na izmjene zakonodavnih akata navedenih u Prilogu XIII. koje stupaju na snagu najkasnije do 31. prosinca 2025. Države članice i dalje imaju obvezu opisati kako se ostvaruje veći ukupni doprinos cilju u području okoliša i klime iz članka 105. Uredbe (EU) 2021/2115 te kako zelena arhitektura ZPP-a doprinosi postizanju dugoročnih nacionalnih ciljnih vrijednosti koje su utvrđene ili proizlaze iz zakonodavnih akata navedenih u Prilogu XIII. te uredbe te kako je s njima usklađena. Osim toga, Komisija će procijeniti potencijal strateških planova u okviru ZPP-a za ublažavanje klimatskih promjena u razdoblju 2023. – 2027.

Predlaže se izmjena Uredbe (EU) 2021/2116 kako bi se mali poljoprivrednici s najviše 10 hektara poljoprivredne površine izuzeli od kontrola uvjetovanosti i kazni. Cilj je smanjiti administrativno opterećenje nacionalnih uprava i poljoprivrednika povezano s kontrolama i

naplatom kazni, koje je veće za mala poljoprivredna gospodarstva nego za velika. Izuzeće malih poljoprivrednika od kontrola uvjetovanosti i kazni neće utjecati na kontrole koje se provode u skladu s drugim propisima koji su dio propisanih zahtjeva upravljanja. Osim toga, korisnike koji primaju plaćanja po površini i u okviru strateškog plana u okviru ZPP-a u skladu s Uredbom (EU) 2021/2115 i u okviru programa ruralnog razvoja koji se provodi u skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013 do 31. prosinca 2025. te su stoga podvrgnuti provjerama uvjetovanosti u skladu s Uredbom (EU) 2021/2116 trebalo bi izuzeti od provjera višestruke sukladnosti i primjene kazni u skladu s Uredbom (EU) br. 1306/2013.

Kako bi se već za godinu zahtjeva 2024. riješila pitanja na koja su upozorile države članice i poljoprivrednici, predlaže se retroaktivna primjena izmjena GAEC standarda 6, 7 i 8 te izuzeće od kazni za male poljoprivrednike s najviše 10 hektara poljoprivredne površine. S obzirom na to predlažu se prijelazne odredbe za godinu zahtjeva 2024. kako bi države članice mogle primjenjivati izmjene strateških planova u okviru ZPP-a povezane s GAEC standardima 6, 7 i 8 prije nego što ih Komisija odobri u skladu s člankom 119. Uredbe (EU) 2021/2115. Kad je riječ o GAEC standardu 8, takva bi mogućnost trebala biti povezana s postojanjem ekoshema kojima bi se obuhvatile prakse za održavanje neproizvodnih površina (primjerice zemljište ostavljeno na ugaru) ili ekoshema za uspostavu novih obilježja krajobraza na obradivom zemljištu. Međutim, mogućnost da se propiše retroaktivna primjena izmjena GAEC standarda 6, 7 i 8, među ostalim i s pravnog stajališta, ovisit će o točnom sadržaju i datumu stupanja na snagu izmjena uključenih u ovu Uredbu. U ovom trenutku nije moguće utvrditi može li se propisati takva retroaktivna primjena. Stoga su odgovarajuće odredbe članka 3. i članka 4. drugog podstavka u prijedlogu navedene u zagradi. O njihovoj izvedivosti trebalo bi razgovarati sa zakonodavcima uzimajući u obzir konačni sadržaj i datum stupanja na snagu ove Uredbe.

Prijedlog

UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o izmjeni uredaba (EU) 2021/2115 i (EU) 2021/2116 u pogledu standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete, shema za klimu, okoliš i dobrobit životinja, izmjena strateških planova u okviru ZPP-a, preispitivanja strateških planova u okviru ZPP-a i izuzeća od kontrola i kazni

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 43. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Revizorskog suda,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija⁴,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Uredbom (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća⁵ utvrđena su pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR). Uredbom (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća⁶ utvrđena su pravila o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome.
- (2) Iako se tim uredbama državama članicama pruža znatna fleksibilnost i omogućuje smanjenje administrativnog opterećenja poljoprivrednika, u prvoj godini konkretne primjene tih uredaba u strateškim planovima u okviru ZPP-a postalo je očito da su potrebne neke ograničene prilagodbe pravnog okvira Unije za zajedničku poljoprivrednu politiku (ZPP) kako bi se osigurala djelotvorna provedba strateških

³ SL C [...], [...], str. [...].

⁴ SL C [...], [...], str. [...].

⁵ Uredba (EU) 2021/2115 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o utvrđivanju pravila o potpori za strateške planove koje izrađuju države članice u okviru zajedničke poljoprivredne politike (strateški planovi u okviru ZPP-a) i koji se financiraju iz Europskog fonda za jamstva u poljoprivredi (EFJP) i Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) te o stavljanju izvan snage uredbi (EU) br. 1305/2013 i (EU) br. 1307/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

⁶ Uredba (EU) 2021/2116 Europskog parlamenta i Vijeća od 2. prosinca 2021. o financiranju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike te upravljanju njome i o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1306/2013 (SL L 435, 6.12.2021., str. 187., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2116/oj>).

planova u okviru ZPP-a i smanjilo administrativno opterećenje povezano s provedbom tih planova i kontrolom određenih zahtjeva.

- (3) Poljoprivrednici se osim toga suočavaju s iznimnim poteškoćama i nesigurnošću. Konkretno, prošlih godina dogodile su se brojne ekstremne meteorološke pojave, uključujući suše i poplave u raznim dijelovima Unije. Ti događaji utječu na proizvodnju i prihode, ali i na provedbu i kalendar uobičajenih poljoprivrednih praksi. Visoke cijene energije i inputa, nesigurnost uzrokovana ruskom agresijom na Ukrajinu, troškovi života, inflacija, smanjenje vrijednosti proizvodnje žitarica 2023. i promjena međunarodnih trgovinskih tokova stvorili su dodatnu neizvjesnost i povećali pritisak na poljoprivrednike. Zbog tih istodobnih događaja poljoprivrednici, kao upravitelji prirodnim resursima i gospodarski subjekti, izloženi su velikom pritisku da prilagode upravljanje svojim gospodarstvima i provedbu agronomskih praksi.
- (4) Zato je potrebno preispitati i pojednostavniti određene odredbe Uredbe (EU) 2021/2115 i Uredbe (EU) 2021/2116 kako bi države članice mogle bolje prilagoditi svoje strateške planove u okviru ZPP-a potrebama poljoprivrednika i omogućiti im veću fleksibilnost u obavljanju poljoprivrednih djelatnosti, uzimajući u obzir sve veće poteškoće, nepredvidivost vremenskih uvjeta i gospodarsku neizvjesnost.
- (5) U skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2021/2115 države članice moraju zajamčiti da se sve poljoprivredne površine, uključujući zemljišta koja se više ne koriste u proizvodne svrhe, održavaju u skladu s dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima. Države članice dužne su na nacionalnoj ili regionalnoj razini utvrditi minimalne standarde za poljoprivrednike i druge korisnike za svaki standard za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete (GAEC) naveden u Prilogu III. toj uredbi u skladu s glavnim ciljem tih standarda kako je navedeno u tom prilogu. Na cilj zaštite tla i kvalitete tla koji se nastoji postići GAEC standardima 5, 6 i 7 utječu mnogi čimbenici, kao što su vrsta tla, izbor usjeva, klimatski i vremenski uvjeti ili prošla i sadašnja upotreba zemljišta i sustavi poljoprivredne proizvodnje, kao što je ekološki uzgoj koji zahtijeva drugačiji pristup određenim postupcima. Iskustvo pokazuje da može doći do situacija u kojima bi uvođenje određenih zahtjeva (primjerice ograničenja obrade tla ili obveza sjetve tijekom određenog razdoblja) bez uzimanja u obzir tih čimbenika moglo negativno utjecati na određena tla ili usjeve, pa čak i ugroziti cilj zaštite tla. GAEC standardom 9 utvrđena je zabrana prenamjene ili oranja trajnih travnjaka koji su utvrđeni kao okolišno osjetljivi trajni travnjaci na područjima mreže Natura 2000. Međutim, iskustvo je pokazalo da u nekim iznimnim situacijama takvi ekološki osjetljivi trajni travnjaci mogu biti oštećeni, na primjer djelovanjem grabežljivaca ili invazivnih vrsta, te bi mogle biti potrebne odgovarajuće mjere za takve situacije da bi se takvi trajni travnjaci obnovili, uključujući iznimke od zabrane oranja predmetnih površina, kako bi se osiguralo da zahtjevi GAEC standarda 9 doprinose zaštiti staništa i vrsta.
- (6) Zbog sve češćih ekstremnih meteoroloških pojava te oštećenja trajnih travnjaka koji su utvrđeni kao ekološki osjetljivi zbog čimbenika kao što su grabežljivci ili invazivne vrste, države članice suočavaju sa specifičnim problemima u primjeni zahtjeva GAEC standarda 5, 6 i 7 i 9 koje moraju riješiti. Postoji i rizik da bi takvi zahtjevi bili nerazmjerni s obzirom na njihov stvarni doprinos cilju zaštite tla za GAEC standarde 5, 6 i 7 te zaštitu staništa i vrsta za GAEC standard 9. Kako bi se izbjegle takve situacije, državama članicama trebalo bi dopustiti da utvrde posebna izuzeća od zahtjeva GAEC standarda 5, 6, 7 i 9 radi rješavanja specifičnih problema u njihovoj primjeni, na temelju objektivnih i nediskriminirajućih kriterija kao što su vrste tla, usjevi ili sustavi poljoprivredne proizvodnje ili oštećenja trajnih travnjaka nastala, među ostalim, zbog grabežljivaca ili invazivnih vrsta. Ta bi izuzeća trebala biti

ograničena u pogledu obuhvaćene površine i ne bi smjela bitno ugroziti doprinos tih standarda njihovim glavnim ciljevima iz Priloga III. Uredbi (EU) 2021/2115.

- (7) Vremenski uvjeti i njihov utjecaj na stanje poljoprivrednih površina mogu spriječiti poljoprivrednike i druge korisnike da u određenoj godini ispune zahtjeve GAEC standarda, kao što su rokovi i razdoblja za aktivnosti. Kako poljoprivrednici zbog takvih zahtjeva ne bi morali, na primjer, posijati usjeve do određenog datuma iako vremenski uvjeti u određenoj godini ne dopuštaju obavljanje potrebnih postupaka ili bi to imalo ozbiljan negativni učinak na tlo (primjerice zbijanje tla), državama članicama trebalo bi dopustiti da pri provedbi minimalnih standarda utvrđenih u skladu s člankom 13. Uredbe (EU) 2021/2115 utvrde privremena odstupanja od tih zahtjeva. Područje primjene tih privremenih odstupanja trebalo bi ograničiti na poljoprivrednike i druge korisnike ili područja pogođena nepovoljnim vremenskim uvjetima te bi ih države članice trebale primjenjivati samo onoliko dugo koliko je to izričito potrebno.
- (8) Uredbom (EU) 2021/2115 utvrđeni su brojni elementi i instrumenti koje države članice mogu iskoristiti da bi ispunile specifični cilj doprinosa zaustavljanju procesa gubitka bioraznolikosti i pokretanju procesa oporavka bioraznolikosti, poboljšanju usluga ekosustava te očuvanju staništa i krajobraza iz članka 6. stavka 1. točke (f) te uredbe. Jedan od tih elemenata je sustav uvjetovanosti. Konkretno, GAEC standard 8 iz Priloga III. toj uredbi sadržava nekoliko zahtjeva, među ostalim obvezu da se određeni udio obradivog zemljišta namijeni neproizvodnim površinama i obilježjima. Glavni je cilj GAEC standarda 8 održavanje neproizvodnih obilježja i površina radi poboljšanja bioraznolikosti na poljoprivrednim gospodarstvima. Države članice također mogu osmisliti intervencije kojima se podupire taj cilj, primjerice ekosheme iz članka 31. stavka 4. točke (g) Uredbe (EU) 2021/2115. U kontekstu poteškoća i nesigurnosti uzrokovanih istodobnim nepovoljnim okolnostima i gospodarskom neizvjesnošću, iskustvo je pokazalo da treba prilagoditi ravnotežu između različitih instrumenata politike koji doprinose zaštiti i poboljšanju bioraznolikosti kako bi se poljoprivrednicima omogućila veća fleksibilnost u doprinosu tom cilju ovisno o specifičnoj situaciji njihova gospodarstva i kako bi se osigurala veća financijska naknada za takav doprinos.
- (9) Konkretno, budući da je obveza da se određeni udio obradivog zemljišta namijeni neproizvodnim površinama i obilježjima trenutačno dio prvog zahtjeva GAEC standarda 8 iz Priloga III. Uredbi (EU) 2021/2115, poljoprivrednici koji podnose zahtjev za izravna plaćanja i intervencije iz članaka 70., 71. i 72. te uredbe moraju poštovati taj zahtjev bez ikakve naknade za nastale troškove ili izgubljeni prihod. To u određenim slučajevima može podrazumijevati znatno financijsko opterećenje za dotične poljoprivrednike i korisnike, posebno s obzirom na to da na obradivom zemljištu namijenjenom neproizvodnim površinama ili obilježjima u okviru prvog zahtjeva GAEC standarda 8 nije moguća proizvodnja usjeva ni uzgoj životinja. S obzirom na to opterećenje i posljedice za određene poljoprivrednike te iznimne poteškoće i neizvjesnost s kojima se suočavaju, potreba za neproizvodnim površinama i obilježjima na obradivom zemljištu bolje bi se ispunila instrumentom kojim bi se omogućila veća fleksibilnost i, što je još važnije, ponudio poticaj kojim se nadoknađuje barem dio nastalih troškova i izgubljenog prihoda povezanog s takvim neproizvodnim površinama i obilježjima. U skladu s tim članak 31. Uredbe (EU) 2021/2115 trebalo bi izmijeniti kako bi države članice osigurale potporu za ekosheme koje obuhvaćaju prakse za održavanje neproizvodnih površina (primjerice zemljište ostavljeno na ugaru) i za uspostavu novih obilježja krajobraza na obradivom zemljištu.

- (10) Istodobno bi sustav uvjetovanosti iz Uredbe (EU) 2021/2115 trebalo prilagoditi brisanjem prvog zahtjeva GAEC standarda 8 iz Priloga III. toj uredbi. Obvezu zaštite obilježja krajobraza i zabranu rezanja živica i drveća tijekom sezone razmnožavanja ptica i podizanja ptica, koje su trenutačno dio zahtjeva iz GAEC standarda 8, trebalo bi zadržati kao dio sustava uvjetovanosti kako bi se osigurala zaštita postojećih obilježja krajobraza na poljoprivrednim površinama.
- (11) Državama članicama trebalo bi omogućiti veću fleksibilnost za izmjenu strateških planova u okviru ZPP-a, a istodobno bi trebalo zajamčiti stabilnost strategije, mogućnost upravljanja strateškim planovima u okviru ZPP-a i administrativnu učinkovitost postupka izmjene. Iskustvo je pokazalo da obuhvaćanje posebnih zahtjeva EFJP-a i EPFRR-a u jednom zahtjevu za izmjenu može biti zahtjevno. Istodobno bi trebalo ograničiti broj izmjena po kalendarskoj godini kako bi poljoprivrednici i drugi korisnici imali dovoljno vremena da uzmu izmjene u obzir te kako bi se smanjilo administrativno opterećenje država članica i Komisiji omogućilo da procijeni usklađenost izmjena s pravnim okvirom Unije iz uredba (EU) 2021/2115 i 2021/2116 u rokovima utvrđenima u tom pravnom okviru. Zato bi maksimalan broj zahtjeva za izmjene strateških planova u okviru ZPP-a trebalo povećati na dva zahtjeva za izmjenu po kalendarskoj godini.
- (12) U skladu s člankom 120. Uredbe (EU) 2021/2115, države članice u slučaju izmjena zakonodavnih akata Unije iz Priloga XIII. toj uredbi moraju procijeniti treba li izmijeniti njihove strateške planove u okviru ZPP-a te o svojoj procjeni obavijestiti Komisiju u određenom roku. Budući da se pokazalo da ta obveza predstavlja opterećenje za države članice, a napore koje države članice trebaju uložiti u tu procjenu do kraja tekućeg programskog razdoblja strateških planova u okviru ZPP-a treba ograničiti, ta se obveza ne bi trebala primjenjivati na izmjene zakonodavnih akata navedenih u Prilogu XIII. koje stupaju na snagu nakon 31. prosinca 2025.
- (13) Iskustvo pokazuje da istodobna pojava više nepovoljnih okolnosti poljoprivrednike stavlja pred izazove, zbog čega je potrebna veća fleksibilnost i pojednostavnjenje provedbe strateških planova u okviru ZPP-a kad je riječ o određenim GAEC standardima iz Priloga III. Uredbi (EU) 2021/2115.
- (14) Glavni je cilj GAEC standarda 6 osigurati zaštitu tla u najosjetljivijim razdobljima putem minimalnog zemljišnog pokrova kako bi se izbjeglo da tlo u takvim osjetljivim razdobljima bude golo. Na oblik i provedbu zahtjeva u okviru tog GAEC standarda utječe cijeli niz čimbenika, više nego što je to slučaj s drugim GAEC standardima. Konkretno, minimalni zemljišni pokrov može se postići na razne načine, koji ne ovise samo o klimatskim uvjetima i uvjetima tla već i o čimbenicima kao što su odabir usjeva i trajanje sezone rasta u određenoj godini. Osim toga, osjetljiva razdoblja mogu biti različita, ovisno o specifičnim uvjetima tla i klimatskim uvjetima. Nadalje, pri donošenju odluka o proizvodnji, a posebno odluka o sjetvi, poljoprivrednici i drugi korisnici moraju moći uskladiti poštovanje zahtjeva GAEC standarda 6 s nepredvidivim vremenskim uvjetima. S obzirom na navedene čimbenike, države članice trebale bi imati mogućnost fleksibilnije upravljati takvim zahtjevima GAEC standarda 6 u odnosu na druge GAEC standarde kako bi se osiguralo da ti zahtjevi doprinose glavnom cilju tog standarda, a da se istodobno uzmu u obzir čimbenici kao što su uvjeti tla i klimatski uvjeti.
- (15) Stoga bi državama članicama trebalo omogućiti da odrede glavne elemente GAEC standarda 6 i sažmu ih u strateškim planovima u okviru ZPP-a, u skladu s člankom 109. stavkom 2. točkom (a) Uredbe (EU) 2021/2115. Komisija bi se trebala

pobrinuti, u skladu s člankom 13. stavkom 1., člankom 109. stavkom 2. te člancima 118. i 119. te uredbe, da GAEC standard 6 kako su ga odredile države članice u konačnici bude u skladu s glavnim ciljem tog GAEC standarda.

- (16) Glavni cilj GAEC standarda 7 iz Priloga III. Uredbi (EU) 2021/2115 je očuvanje potencijala tla. Budući da očuvanju potencijala tla može doprinijeti i raznolikost usjeva, a nekim je poljoprivrednicima jednostavnija za provedbu, posebno u kontekstu višestrukih pritisaka i izazova s kojima se trenutačno suočavaju, države članice trebale bi imati mogućnost dopustiti poljoprivrednicima da ispune zahtjeve GAEC standarda 7 raznolikošću usjeva. S obzirom na to, trebalo bi utvrditi minimalne zahtjeve u pogledu raznolikosti usjeva.
- (17) Važno je da ZPP putem zahtjeva u pogledu uvjetovanosti nastavi doprinositi okolišnim ciljevima iz članka 6. stavka 1. točaka od (d) do (g) Uredbe (EU) 2021/2115. Važno je i da se osigura stabilnost tih zahtjeva kao zajedničke osnove za države članice i poljoprivrednike. Stoga bi se zahtjevi u pogledu uvjetovanosti i dalje trebali primjenjivati na sve poljoprivrednike. Međutim, kontrole zahtjeva u pogledu uvjetovanosti kako je propisano Uredbom (EU) 2021/2116 mogu biti nerazmjerno veliko opterećenje za male poljoprivrednike i nacionalne uprave. Stoga bi, uz fleksibilnost u pogledu GAEC standarda 6, 7 i 8, trebalo smanjiti opterećenje za male poljoprivrednike i nacionalne uprave povezano s kontrolama propisanim Uredbom (EU) 2021/2116. Poljoprivrednike čije poljoprivredno gospodarstvo ne premašuje 10 hektara poljoprivredne površine stoga ne bi trebalo podvrgavati kontrolama u okviru sustava uvjetovanosti koje se odnose na poštovanje propisanih zahtjeva upravljanja na temelju prava Unije te dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta. S obzirom na to da takvi mali poljoprivrednici čine 65 % korisnika ZPP-a, ali na njih otpada samo oko 10 % ukupne poljoprivredne površine, mnogim bi se poljoprivrednicima i nacionalnim upravama pojednostavnio posao, a zbog relativno male površine kojom upravljaju mali poljoprivrednici ne bi se bitno ugrozio doprinos zahtjeva u pogledu uvjetovanosti ispunjavanju njihovih ciljeva.
- (18) Budući da je poljoprivredna površina kojom upravljaju mali poljoprivrednici ograničena i da su kazne za male poljoprivrednike općenito niske, primjena kazni može dovesti do nerazmjernog opterećenja za uprave država članica. Stoga bi male poljoprivrednike koji su izuzeti od kontrola trebalo izuzeti i od primjene administrativnih kazni za neusklađenost sa zahtjevima u pogledu uvjetovanosti.
- (19) Kako bi se izbjegli prekomjerni administrativni troškovi i opterećenje povezano s provjerama uvjetovanosti i višestruke sukladnosti, korisnike koji primaju plaćanja po površini i u okviru strateškog plana u okviru ZPP-a u skladu s Uredbom (EU) 2021/2115 i u okviru programa ruralnog razvoja koji se provodi u skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća⁷ do 31. prosinca 2025. te su stoga podvrgnuti provjerama uvjetovanosti u skladu s Uredbom (EU) 2021/2116 trebalo bi izuzeti od provjera višestruke sukladnosti i primjene kazni u skladu s Uredbom (EU) br. 1306/2013.
- (20) Uredbe (EU) 2021/2115 i 2021/2116 trebalo bi stoga na odgovarajući način izmijeniti.

⁷ Uredba (EU) br. 1305/2013. Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 (SL L 347, 20.12.2013., str. 487., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj>).

- (21) [Kako bi se osigurala neometana provedba mjera utvrđenih u članku 1. točki 6. podtočkama (a), (b) i (c) ove Uredbe, potrebno je utvrditi prijelazne odredbe o izmjenama strateških planova u okviru ZPP-a koje države članice podnesu Komisiji na odobrenje u 2024. u skladu s člankom 119. Uredbe (EU) 2021/2115 i o učincima tih izmjena u 2024. prije nego što ih Komisija odobri.]
- (22) Kako bi se osigurala neometana provedba predviđenih mjera i s obzirom na hitnost zbog iznimnih poteškoća i nesigurnosti s kojima se suočavaju poljoprivrednici, ova Uredba trebala bi stupiti na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.
- (23) [Kako bi se izbjeglo nerazmjerno administrativno opterećenje za male poljoprivrednike i nacionalna tijela, izuzeće od kazni za neusklađenost sa zahtjevima u pogledu uvjetovanosti i višestruke sukladnosti trebalo bi se primjenjivati retroaktivno za godinu zahtjeva 2024.]
- (24) [Budući da je godina zahtjeva 2024. započela 1. siječnja 2024., članak 1. točka 6. podtočke (a), (b) i (c) ove Uredbe trebale bi se primjenjivati za godinu zahtjeva 2024. kako bi se državama članicama omogućilo da izmjene koje su u njoj sadržane primjenjuju na godinu zahtjeva 2024.]

DONIJELI SU OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EU) 2021/2115

Uredba (EU) 2021/2115 mijenja se kako slijedi:

- (1) članak 4. mijenja se kako slijedi:

(a) u stavku 3. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

(a) „obradivo zemljište” je zemljište obrađeno za proizvodnju usjeva ili površine raspoložive za proizvodnju usjeva, ali ostavljene na ugaru; osim toga, za vrijeme trajanja obveze, to je i zemljište obrađeno za proizvodnju usjeva ili površine raspoložive za proizvodnju usjeva, ali ostavljene na ugaru, koji su izdvojeni u skladu s člankom 31. ili člankom 70. ove Uredbe ili s člancima 22., 23. ili 24. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1257/1999(*) ili s člankom 39. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005(**) ili s člankom 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća(***);

(*) Uredba Vijeća (EZ) br. 1257/1999 od 17. svibnja 1999. o potpori Europskog fonda za smjernice i jamstva u poljoprivredi (EFSJP) ruralnom razvoju kojom se izmjenjuju i stavljaju izvan snage određene uredbe ([SL L 160, 26.6.1999., str. 80.](#), [ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1999/1257/oj](#)).

(**) Uredba Vijeća (EZ) br. 1698/2005 od 20. rujna 2005. o potporama ruralnom razvoju Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) ([SL L 277, 21.10.2005., str. 1.](#), [ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2005/1698/oj](#)).

(***) Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005 ([SL L 347, 20.12.2013., str. 487.](#), [ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj](#)).“;

(b) u stavku 4. prvom podstavku točka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) bilo koje površine poljoprivrednoga gospodarstva:

- i. na kojoj se nalaze obilježja krajobraza koja podliježu obvezi očuvanja u skladu s GAEC standardom 8 navedenim u Prilogu III.; ili
- ii. koja je tijekom trajanja relevantne obveze poljoprivrednika utvrđena ili održavana kao rezultat ekosheme iz članka 31.

Ako države članice tako odluče, „prihvatljivi hektar” može sadržavati druga obilježja krajobraza, pod uvjetom da ne prevladavaju i ne ometaju u znatnoj mjeri obavljanje poljoprivredne djelatnosti zbog površine koju zauzimaju na poljoprivrednoj parceli. Pri provedbi tog načela države članice mogu odrediti maksimalni udio poljoprivredne parcele koji je pokriven tim drugim obilježjima krajobraza.

U pogledu trajnih travnjaka s mjestimičnim neprihvatljivim obilježjima, države članice mogu odlučiti primijeniti fiksne koeficijente smanjenja za određivanje površine koja se smatra prihvatljivom.”;

(2) članak 13. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da se sve poljoprivredne površine, uključujući zemljišta koja se više ne koriste u proizvodne svrhe, održavaju u skladu s dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima. Države članice na nacionalnoj ili regionalnoj razini utvrđuju minimalne standarde za poljoprivrednike i druge korisnike za svaki GAEC standard naveden u Prilogu III. u skladu s glavnim ciljem tih standarda kako je navedeno u tom prilogu. Pri utvrđivanju standarda države članice uzimaju u obzir, ako je to relevantno, posebna svojstva dotičnih površina, uključujući uvjete tla i klimatske uvjete, te uzimaju u obzir postojeće sustave poljoprivredne proizvodnje, poljoprivredne prakse, veličinu poljoprivrednih gospodarstava i strukture poljoprivrednih gospodarstava, upotrebu zemljišta i posebnosti najudaljenijih regija.

Pri utvrđivanju GAEC standarda 5, 6, 7 ili 9 navedenih u Prilogu III. države članice mogu utvrditi posebna izuzeća od zahtjeva tih standarda. Posebna izuzeća od GAEC standarda 5, 6, 7 ili 9 temelje se na objektivnim i nediskriminirajućim kriterijima, kao što su usjevi, vrste tla i poljoprivredni sustavi ili oštećenja trajnih travnjaka nastala, među ostalim, zbog grabežljivaca ili invazivnih vrsta, a ograničena su u pogledu obuhvaćene površine. Posebna izuzeća utvrđuju se samo ako su nužna i u mjeri u kojoj su nužna za rješavanje specifičnih problema u primjeni tih standarda te ne smiju bitno ugroziti doprinos svakog od tih standarda njihovim glavnim ciljevima navedenima u Prilogu III.”;

(b) umeće se sljedeći stavak 2.a:

„2.a Pri provedbi minimalnih standarda utvrđenih u skladu sa stavcima 1. i 2. države članice mogu dopustiti privremena odstupanja od zahtjeva kao što su rokovi i razdoblja utvrđeni u tim standardima ako poljoprivrednici i drugi korisnici u određenoj godini zbog vremenskih uvjeta ne mogu ispuniti te zahtjeve. Područje primjene tih privremenih odstupanja ograničeno je na poljoprivrednike i druge korisnike ili područja koji su pogođeni tim vremenskim uvjetima, a primjenjuju se samo onoliko dugo koliko je to izričito potrebno.”;

(3) u članku 31. umeće se sljedeći stavak 1.a:

„1.a U okviru ekoshema iz stavka 1. države članice uspostavljaju i pružaju potporu za sheme kojima su obuhvaćene prakse za održavanje neproizvodnih površina, kao što je ugar, i za uspostavu novih obilježja krajobraza na obradivom zemljištu. Te su sheme dobrovoljne za aktivne poljoprivrednike i skupine aktivnih poljoprivrednika.”;

(4) u članku 119. stavak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„7. Zahtjev za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a može se podnijeti dvaput u kalendarskoj godini, podložno mogućim iznimkama koje su predviđene u ovoj Uredbi ili koje utvrdi Komisija u skladu s člankom 122. Osim toga, tijekom razdoblja strateških planova u okviru ZPP-a moguće je podnijeti tri dodatna zahtjeva za izmjenu strateškog plana u okviru ZPP-a. Ovaj stavak ne primjenjuje se na zahtjeve za izmjene kojima se podnose elementi koji nedostaju u skladu s člankom 118. stavkom 5.”;

(5) u članku 120. dodaje se sljedeći stavak:

„Stavak 1. ne primjenjuje se na izmjene zakonodavnih akata navedenih u Prilogu XIII. koje stupaju na snagu nakon 31. prosinca 2025.”

(6) Prilog III. mijenja se kako slijedi:

(a) u tablici unos za „GAEC 6” zamjenjuje se sljedećim:

”

GAEC 6	Minimalni zemljišni pokrov kako bi se izbjeglo golo tlo u najosjetljivijim razdobljima, kako su ga utvrdile države članice ^(****) .	Zaštita tla u najosjetljivijim razdobljima
--------	--	--

(****) Države članice mogu posebno uzeti u obzir kratko vegetacijsko razdoblje koje proizlazi iz duljine i hladnoće zimskog razdoblja u dotičnim regijama.”

(b) u tablici unos za „GAEC 7” zamjenjuje se sljedećim:

”

GAEC 7	Plodored na obradivom zemljištu, osim usjeva koji rastu pod vodom. Države članice mogu odlučiti poljoprivrednicima i drugim korisnicima dopustiti da taj standard ispune i raznolikošću usjeva ^(*****) .	Očuvanje potencijala tla
--------	---	--------------------------

(*****) Plodored se sastoji od promjene usjeva na razini zemljišnih parcela (osim u slučaju višegodišnjih usjeva, trava i drugog travolikog krmnog bilja te zemljišta ostavljenog na ugaru), uključujući sekundarne usjeve kojima se primjereno gospodari.

Na temelju raznolikosti metoda uzgoja i agroklimatskih uvjeta države članice mogu u dotičnim regijama odobriti druge prakse poboljšanog plodoreda s usjevima mahunarki ili raznolikost usjeva kojima se nastoji poboljšati i očuvati potencijal tla u skladu s ciljevima ovog GAEC standarda.

Pri definiranju zahtjeva za raznolikost usjeva države članice moraju poštovati sljedeće minimalne zahtjeve:

- ako veličina obradivog zemljišta poljoprivrednog gospodarstva iznosi od 10 do 30 hektara, raznolikost usjeva sastoji se od uzgoja najmanje dvaju različitih usjeva na obradivom zemljištu poljoprivrednog gospodarstva. Glavni usjev ne smije zauzimati više od 75 % tog obradivog zemljišta,
- ako veličina obradivog zemljišta poljoprivrednog gospodarstva iznosi više od 30 hektara, raznolikost usjeva sastoji se od uzgoja najmanje triju različitih usjeva na obradivom zemljištu poljoprivrednog gospodarstva. Glavni usjev ne smije zauzimati više od 75 % tog obradivog zemljišta, a dva glavna usjeva zajedno ne smiju zauzimati više od 95 % tog obradivog zemljišta.

Države članice mogu od obveza u okviru ovog standarda izuzeti poljoprivredna gospodarstva:

(a) na kojima se više od 75 % obradivog zemljišta koristi za proizvodnju trava ili drugog travolikog krmnog bilja, ili je zemljište ostavljeno na ugaru, ili se koristi za uzgoj usjeva mahunarki, ili služi za kombinaciju tih upotreba;

(b) na kojima više od 75 % prihvatljive poljoprivredne površine zauzimaju trajni travnjaci ili se koristi za proizvodnju trava ili drugog travolikog krmnog bilja ili za uzgoj usjeva pod vodom, tijekom znatnog dijela godine ili tijekom znatnog dijela ciklusa usjeva, ili služi za kombinaciju tih upotreba; ili

(c) koja imaju obradivo zemljište veličine do 10 hektara.

Države članice mogu uvesti maksimalno ograničenje površine prekrivene jednim usjevom kako bi se spriječile velike monokulture.

Smatra se da poljoprivrednici certificirani u skladu s Uredbom (EU) 2018/848^(*****) ispunjavaju ovaj GAEC standard.

(*****) Uredba (EU) 2018/848 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o ekološkoj proizvodnji i označivanju ekoloških proizvoda te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 (SL L 150, 14.6.2018., str. 1., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/848/oj>).”;

(c) u tablici unos za „GAEC 8” zamjenjuje se sljedećim:

”

GAEC 8	— Očuvanje obilježja krajobraza — Zabrana rezanja živica i stabala u sezoni razmnožavanja ptica i podizanja ptica — Kao mogućnost, mjere za izbjegavanje invazivnih biljnih vrsta	Održavanje neproduktivnih obilježja za poboljšanje bioraznolikosti na poljoprivrednim gospodarstvima
--------	--	--

”

Članak 2.

Izmjene Uredbe (EU) 2021/2116

Uredba (EU) 2021/2116 mijenja se kako slijedi:

(1) u članku 83. stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Odstupajući od stavka 1., poljoprivrednici čija najveća veličina gospodarstva ne premašuje 10 hektara poljoprivredne površine prijavljene u skladu s člankom 69. stavkom 1. ove Uredbe izuzimaju se od kontrola u okviru sustava uspostavljenog u skladu sa stavkom 1. ovog članka.”

(2) u članku 84. dodaje se sljedeći stavak:

„4. Odstupajući od stavaka od 1. do 3. i od članka 85., poljoprivrednici čija najveća veličina gospodarstva ne premašuje 10 hektara poljoprivredne površine prijavljene u skladu s člankom 69. stavkom 1. izuzimaju se od kazni iz stavaka od 1. do 3. i članka 85.”

(3) u članku 104. stavku 1. drugom podstavku točka (a) podtočka iv. zamjenjuje se sljedećim:

„iv. u pogledu EPFRR-a, u odnosu na rashode korisnika i plaćanja koja je izvršila agencija za plaćanja u okviru provedbe programa ruralnog razvoja u skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013, osim članaka 96. i 97. Uredbe (EU) br. 1306/2013 u pogledu korisnika koji su podvrgnuti sustavu kontrola iz članka 83. ove Uredbe;”.

[Članak 3.

Prijelazne odredbe

(1) Odstupajući od članka 119. stavka 8. trećeg podstavka Uredbe (EU) 2021/2115, datum od kojeg izmjene strateških planova u okviru ZPP-a u vezi s EFJP-om koje su

države članice podnije Komisiji na odobrenje u skladu s člankom 119. stavkom 2. te uredbe počinju proizvoditi učinke za godinu zahtjeva 2024. u odnosu na elemente utvrđene u članku 1. točki 6. podtočkama (a), (b) i (c) ove Uredbe ne podliježe odobrenju Komisije.

- (2) Odstupajući od članka 119. stavka 11. Uredbe (EU) 2021/2115, države članice mogu za godinu zahtjeva 2024. odlučiti da izmjene strateških planova u okviru ZPP-a koje se odnose na elemente utvrđene u članku 1. točki 6. podtočkama (a), (b) i (c) ove Uredbe mogu imati pravni učinak prije nego što ih odobri Komisija. Kad je riječ o elementu utvrđenom u članku 1. točki 6. podtočki (c) ove Uredbe, države članice mogu donijeti tu odluku samo ako za godinu zahtjeva 2024. primjenjuju shemu koja obuhvaća prakse za održavanje neproizvodnih površina, kao što je zemljište ostavljeno na ugaru, ili za uspostavu novih obilježja krajobraza na obradivom zemljištu iz članka 31. Uredbe (EU) 2021/2115.

Pri donošenju te odluke države članice osiguravaju poštovanje općih načela prava Unije, posebno načela pravne sigurnosti, načela nediskriminacije i zaštite legitimnih očekivanja poljoprivrednika i drugih korisnika, te vode računa o tome da poljoprivrednici i drugi korisnici imaju dovoljno vremena da se usklade s izmjenama.]

Članak 4.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu sljedećeg dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

[Članak 1. točka 6. podtočke (a), (b) i (c) i članak 2. točke 2. i 3. primjenjuju se za godinu zahtjeva 2024.]

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Europski parlament
Predsjednica

Za Vijeće
Predsjednik